

**ТРАНСКРИПТ АУДИО-СНИМКА СА ОКРУГЛОГ СТОЛА
СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА У ОКВИРУ УНУТРАШЊЕГ
ДИЈАЛОГА О КОСОВУ И МЕТОХИЈИ,
ОДРЖАНОГ 12. ФЕБРУАРА 2018. ГОДИНЕ, У НИШУ**

Округли сто је почео у 12.00 часова.

Модератор округлог стола је Душанка Голубовић, председница СКГО и градоначелница Сомбора.

МОДЕРАТОР:

.... који се организује у оквиру процеса унутрашњег дијалогу о Косову и Метохији. Данашњи Округли сто, као и ... градова и општина организују сарадњу са Министарством за државну управу и локалну самоуправу и Радна група Владе Републике Србије за пружање подршке вођењу унутрашњег дијалога о Косову и Метохији, а одазивајући се на позив председника Републике г. Александра Вучића, да узме учешће у једном оваквом дијалогу.

За почетак поздравила бих представнике републичких органа г-дина Бранка Ружића, министра државне управе и локалне самоуправе, г. Марка Ђурића, директора Канцеларије за Косово и Метохију и председника Радне групе за пружање подршке вођењу унутрашњег дијалога о Косову и Метохији, г. Бојана Стевића, државног секретара у Министарству државне управе и локалне самоуправе и члана ове Радне групе, г. Зорана Касаловића, надам се да ће нам се придружити, државног секретара такође у Министарству државне управе и локалне самоуправе, г. Радомира Илића, државног секретара у Министарству правде и секретара ове Радне групе, као и Драгану Сотировски, начелницу Нишког Управног округа.

Такође желим да поздравим своје колегинице и колеге, градоначелнике и председнике општина, али и све оне друге припаднике јединица локалне самоуправе који су узели учешћа на данашњем Округлом столу.

Посебан поздрав упућујем нашем данашњем домаћину градоначелнику града Ниша, г. Дарку Булатовићу и мом претходнику на месту председника Сталне конференције градова и општина, те бих га замолила да нам се обрати.

ДАРКО БУЛАТОВИЋ:

Уважени министре, поштовани директоре Канцеларије за Косово и Метохију, представници Радне групе Владе Републике Србије за подношење и вођење унутрашњег дијалога о Косову и Метохији, државни секретари, помоћници и председнице Сталне

конференције градова и општина, начелнице округа, поштовани сви градоначелници и председници општина.

Изражавам задовољство што је град Ниш домаћин овог Округлог стола, градова и општина организован у оквиру процеса унутрашњег дијалога о Косову и Метохији. Велика је част бити део једне рационалне, реалне и јасне стратегије решавања најкомплекснијег питања савременог живота српског народа. Србија данас води можда најјефтинију борбу за очување својих интереса на Косову и Метохији уз постизање општег консензуса.

Иницијатива председника Републике Србије Александра Вучића, да се у решавање најтежег и најважнијег питања наше нације укључе најшири слојеви друштва и све релевантне друштвене групе део је одговорне, озбиљне, проактивне политике решавања овог питања. Пред нама је историјска прилика да се кроз слободно изражавајући дијалог свестрано размотри тематика Косова и Метохије и ојачају могућности за ефикасно суочавање са потенцијалим изазовима.

Отворен дијалог даље демократске политичке културе и представља најбољи начин политичког мишљења, комуницирања и понашања. Тамо где се не говори, не разговара и не договара, нема добрих одлука за све. Стога Округли сто организован са представницима градова и општина, поздрављам са жељом да допринесе дефинисању политичке платформе и помогне изградњи државног консензуса о кључим проблемима који одлучујуће утичу на формирање токова савремене историје. Значај дијалога, са представницима локалних самоуправа пре свега, видим у могућности реалног и практичног приступа егзистенцијалним и проблемима становништва на Косову и Метохији.

Својим искуством саговорници могу допринети политици ефикаснијег и рационалнијег остваривања права и обавеза локалне самоуправе, као и задовољење потреба од непосредног и општег интереса за локално становништво. Стога се захваљујем свим градоначелницима и представницима општина, што су се одазвали позиву председника Републике Србије и прихватили активно учешће у заједничком доношењу одлука од историјског значаја за читав народ и државу. Свима бих пожелео добродошлицу у наш град и успешан данашњи рад. Хвала вам. (аплауз)

МОДЕРАТОР:

Захваљујем се градоначелнику Ниша, г. Булатовићу. Сада бих замолила г. Бранка Ружића, министра државне управе и локалне самоуправе, да узме реч.

БРАНКО РУЖИЋ:

Поштовани г. Булатовићу, гђо Голубовић, г. Ђурићу, поштована господо државни секретари, чланови Радне групе, поштовани градоначелници, председници општина, председници Скупштина општина и градова, поштована начелнице Нишавског управног округа, морам рећи да је овакав одзив и овакав број вас који је дошао на овај Округли сто, управо и показатељ колико је значајна тема унутрашњег дијалога, који се практично претходних месеци одиграва на иницијативу председника Републике г. Александра Вучића.

На самом почетку желим да се захвалим и г. Станичићу, на Сталној конференцији градова и општина који се овде појављују као суорганизатори и на свим важним темама које су од значаја за рад самоуправе у Србији, они су увек са вама, одн. са нама и са Владом Републике Србије.

Сматрам да је веома важно да заједничким напорима спроведемо унутрашњи дијалог о Косову и Метохији, да што боље сагледамо могућности решења која стоје пред нама. Е, то сада јесте важно и за нас и за ваше породице, и за нашу децу, и за нашу будућност, важно је наравно и за читав регион, без икакве претенциозности и оно што јесте став и свих, и Владе Републике Србије, могу одмах да вам кажем и став, то је потребно да имамо један рационалан, mudar, реалан и паметан приступ који нас свакако води у будућност, а не у прошлост и оно што је свакако важно, то је да ће у крајњем епилогу, оцену дати они који су власни да тако нешто и учине, а то су и по нашем Уставу носиоци суверенитета наше државе, дакле, грађанке и грађани Србије.

Оно што је важно, то је да смо у досадашњем току унутрашњег дијалога практично схватили колико је он значајан и колико једна таква врста јавне расправе је потребна и у друштву. Зато што имамо један широк дијапазон, широк спектар идеја које су се чуле у многим сферама друштвеног битисања, када се на ову тему разговарало и мислим да је управо сагледавање из различитих перспектива велики допринос онога што ће у крајњој инстанци довести до неког закључка који ће проистећи из овог унутрашњег дијалога.

Свакако је једна ствар сигурна, то је да ће након овог дијалога капацитет Србије да се ухвати у коштац са овим великим изазовом са тзв. Гордијевим чвором, тако да ће капацитет бити много већи и то је управо и била интенција онда када је председник Републике изашао са једним овако конципираним предлогом.

Што се тиче самог Министарства државне управе и локалне самоуправе на чијем челу се налазимо, ми смо свој утицај између осталог на Косову и Метохији реализујемо кроз 29 привремених општинских органа. Неко ће рећи, да је то административна одлука,

неко ће не, злонамерно, ни злурадо, али зато што можда и не познаје стање, рећи да то није толико круцијално и важно. Међутим, напротив мислим да не само да је то у линији са уставно-правним поретком Републике Србије, него и у озбиљнијим насušним потребама оних људи који се налазе било на територији Косова и Метохије или се нажалост налазе као расељени на територији централне Србије.

Зато је важно драги градоначелници и председници општина и градоначелници и преседници општина, да ми сви заједно дамо допринос овом унутрашњем дијалогу, али пре свега у изналажењу и проналажењу решења. Један овакав Округли сто ће свакако бити један од највећих мозаика који ће се звати практично, један закључак или решење коме сви заједно тежимо.

Оно што је веома важно, важно је да користимо полуре и алате који нам стоје на располагању. Морамо користити традицију што тешње сарадње општина и то је из више разлога када говоримо о комплексности и о ситуацији у којој су наши суграђани, нешто што сународници на Косову и Метохији налазе.

Пре свега, због осећаја сигурности око њих, јер би они на тај начин осетили још непосредније присуство државе Србије на терену, а оно што свакако отварамо као могућност новим изменама и допунама Закона о локалној самоуправи који ће се у првој половини ове године наћи пред народним посланицима у Парламенту, то је да са практично изворним и повереним пословима општина на територији Републике Србије, могу каналисати на тај начин да више јединица локалне самоуправе се практично уједини око ВГН-а, неке делатности, била она хајде да кажем, комунална или и друштвена, а када то сагледамо кроз призму потреба општина на територији Косова и Метохије, можемо изаћи наравно и са једним благодетним предлогом где би у перспективи могли да задужимо не једну, две или три, него већи број ... (неразумљив део) локалне самоуправе да сарађују са једном од десет општина на територији Косова и Метохије са српском већином.

То су алати који нам стоје на располагању и сматрам да је наша обавеза да о томе веома добро размислимо, да то искористимо и да чак не чекамо и ове измене и допуне закона, него да већ иницијално радимо на томе или то већ постоји одређена стварност код одређених локалних самоуправа у централној Србији и на територији Косова и Метохије.

Оно што свакако не постоји, а потребно, то је управо ово омасовљење једне такве сарадње и мислим да је то управо показатељ и оријентир куда се ми у овом делу рада морамо кретати. Ово јесте, рако бих и својеврстан начин остваривања националних интереса, али и пре свега на један мудар, рационалан, оперативан и животан начин. И, то је нешто што свакако јесте потребно.

Данас је, да не скрећем на тему политике, али све је у Србији политика, а мислим да је ово политичко питање пар екселанс. Данас је ако се не варам 1760 дан од када је потписан Бриселски споразум и када је потекла обавеза да се формира Заједница српских општина на територији Косова и Метохије. И, наравно званична Приштина на сваки начин покушава да то било спречи, одложи, пролонгира без рационалних навођења разлога за тако нешто, уз константне ирационалне изјаве или оправдања која се односе пре свега на комплексност политичких дешавања и међустраничких међусобица унутар тог тзв. Косовског политичког друштва.

То за нас није довољно, и не само да није довољно, него је за нас неприхватљиво. Нити нас то интересује, као што нас не интересује ни нека тумачења тзв. Уставног суга Косова, јер оно што је проистекло као обавеза из Бриселског споразума, сматрамо да је обавеза која се мора спровести. Ако је Београд и Србија у стању да спроведе сијасет ни мало лаких тачака из тог споразума, онда очекујемо и да се оно што је потписано, оно што је обећано, оно што је остало облигација, спроведе у дело и од стране Приштине.

Заједница српских општина свакако ће представљати још један алат, још једну могућност да управо све ово о чему сам и претходно говорио, искористимо на прави начин, покажемо псисутво државе Србије, на територији Косова и Метохије и унапредимо животне услове и животни стандард оних 150 хиљада наших сународника и сународница који живе на територији Косова и Метохије, на један начин који кореспондира са модерним временима са 21. веком, просто начин на који нико не може да изрази било какву критику или резерву и мислим да је то оно што је улога свих нас.

После много година, ми смо и у међународној арени и у јавности перципирани не као узрок или део проблема, него искључиво као део решења и ми тај ореол морамо заиста на једн мудар начин да носимо, да искористимо и да учинимо све да заштитимо и наше сународнике и наш национални интерес и да нам буде необременењен прошлoшћу, начин, да дођемо до оног решења који ни на који начин неће бити на уштрб једних или других, већ ће то бити неки компромис, а знате да у сваком компромису, свака страна добије мало или мало више од нечега што у старту није желела.

Наш приступ мора бити да је оно што је добро за Србе на територији Косова и Метохије, добро је за све, а не да је оно што је добро за Србе, лоше за Албанце. Такав приступ имамо и мислим да такав приступ ће и донети резултате без обзира што захтева много времена, много живаца, много енергије, г-дин Ђурић најбоље зна колико то одузима и времена и нерава и енергије, али свакако и веома добро зна шта све нас чека, а пре свега, и њега и људе из његовог тима води, да увек верујемо у нешто што желимо да постигнемо на територији Косова и Метохије.

Зато и тиме завршавам, заиста апелујем на све вас да у једној конструктивној расправи изађете и са идејама, ја сам дао неке оријентире који се тичу тог нивоа организовања, пре свега јединица локалних самоуправа, али и да отворимо и сва друга питања уколико желите и да на један заиста државотворан, сериозан, mudar начин сагледамо питање унутрашњег дијалога, питање Косова и Метохије кроз призму онога што сви ми као представници грађанке и грађана и као представници локалних самоуправа можемо да урадимо да тих 150 хиљада хероја који живе на територији Косова и Метохије, живе живот достојан човека у 21. веку.

Држава мора да буде присутна и она јесте, а ту смо на територији Косова и Метохије, али ништа то не значи, ако ти људи не живе добро, а да би они живели доле, управо ми морамо да поднесемо много веће теме одговорности и да помогнемо да то тако и остане и да унапредимо њихов животни стандард и животне услове, било да говоримо о овој сфери којом се ми бавимо, сфери друштвених делатности, комуналних делатности, да не причамо сада наравно таксативно, школство, здравство, итд., али у сваком случају наша је обавеза је да изнађемо најбоље могуће решење које је одрживо и које је оперативно и које је могуће применити у пракси. Ја вам се захваљујем. (аплауз)

МОДЕРАТОР:

Захваљујем се министру Ружићу и позивам Марка Ђурића, директора Канцеларије за Косово и Метохију и председника Радне групе за пружање подршке у вођењу унутрашњег дијалога о Косову и Метохији да нам се обрати.

МАРКО ЂУРИЋ:

Поштовани господине министре Ружићу, драге даме и господо градоначелници и представници локалних самоуправа, дозволите ми да вас на почетку поздравим и да вам пренесем поздраве председника Републике Србије Александра Вучића, који је иницијатор оснивања ове Радне групе за унутрашњи дијалог.

Морам да кажем да је велико задовољство и велика част бити пред оваквим скупом, пред оваквим сабором српских градоначелника из српских општина из целе земље, од крајњег севера до крајњег југа, сви смо се сабрали овде у Нишу и сви смо се сабрали да одавде из Ниша пошаљемо као једну од главних порука позив да се све наше општине удруже и уједине у помоћи нашем народу на Косову и Метохији и у борби за заштиту наших државних и националних интереса и нашу државну позицију.

Тешка су времена у којима живимо, изузетно су смутна, бременита притисцима споља, објективним и субјективним слабостима изнутра, али исто тако бременита и нашом одговорношћу да удружени деламо да Србију поново подигнемо на ноге и подигнемо њену државну политику и када је реч о Косову и Метохији. Управо када је реч о Косову и

Метохији, можда боље него о било којој другој теми види се и разуме се колико су општине значајне за вођење државне и националне политике. Нема државне и националне политике без ослањања на јаке општине и без активног учешћа са друге стране општина у вођењу државне националне политике.

Нигде се, као на Косову и Метохији, нашој држави и нашем народу није обило о главу, ако хоћете, у неким деценијама, које су биле бремените изазовима, то што нисмо успели да у довољној мери удружимо и окупимо наше снаге. Данас можемо да кажемо да смо на добром путу да то учинимо. Овај данашњи скуп јесте један допринос у том правцу и у том смеру.

Морамо да научимо нешто из онога што се дешавало на Косову и Метохији претходних деценија и да осим тога што ћемо се као резултат овог данашњег сабирања удружити и окупити а заиста верујем да је изузетно квалитетан и вредан овај предлог који смо могли да чујемо и од министра Ружића да се договоримо данас на овом састанку да за сваку од десет општина са српском већином одредимо бар десет општина у централној Србији, које ће водити рачуна да у току године понешто ураде у свакој од тих општина, јер сам уверен, ако то данас успемо да се договоримо, да ћемо у свакој од тих општина направити осетну разлику за људе који живе тамо и да се договоримо ко ће то да прати, како ћемо то да спроводимо.

Будите сигурни да ћемо ми, са нивоа Владе, то свесрдно да подржимо и финансијски и политички и на сваки други начин. Та врста подршке, та врста братског, нећу да кажем менторства, него снажне подршке је неопходна нашим општинама на Косову и Метохији и зато се захваљујем на иницијативи.

Управо зато да бисмо спречили да нам се овакви феномени какве смо видели на Косову и Метохији понављају у било којим другим деловима Србије, а још увек има делова Србије који нису потпуно без могућности да им се на њиховим територијама дешава и у демографском, политичком и сваком другом смислу оно што се дешавало претходних деценија на Косову и Метохији да ми овим нашим удруживањем извучемо једну важну поуку из онога што је било и да тако удружени као централна државна институција и органи локалне самоуправе, сви смо ми заједно држава, ништа мање једни од других, дамо свој допринос заштити наших државних и националних интереса.

Зато вас позивам да потпуно отворено, потпуно искрено говорите не само о начинима како да се удружимо и да помогнемо, него како ви видите будућност овог питања, како видите будућност односа Београда и Приштине, како видите могућност за решавање српско-албанских односа, јер је нама, као народу, витално да покушамо да у наредном периоду те односе решимо, да бисмо осигурали стабилност, да бисмо осигурали

мир, та два стуба наше државне политике, са једне стране трајна стабилизација прилика у нашем региону, добри односи и сарадња са свима око нас и са друге стране, нагли, организовани, промишљени, економски развој који треба да допринесе томе да сачувамо младе људе у овој земљи и да омогућимо у овој земљи трајну перспективу, наравно и кроз рад на наталитету и демографији.

Све је то један комплексан и важан задатак који, понављам, можемо да спроведемо искључиво уколико у нашем раду нађемо простора да подигнемо главу и од дневних проблема и од дневних изазова, од свега онога са чиме се суочавамо на сваком кораку и да нађемо енергију у себи, да одвојимо додатно времена да се потрудимо, али времена су таква, прилике су такве да наша отаџбина то од нас тражи и немамо права да то гурамо под тепих, ту нашу обавезу, већ имамо дужност да јојј одговоримо на најбољи могући начин.

Хвала свима и посебно хвала домаћинима.

МОДЕРАТОР:

Захваљујем се господину Ђурићу и пре него што отворимо дискусију о овој теми, дозволите да се кратко обратим.

Поштоване колегинице и колеге, поштовани представници републичких органа, идеја данашњег организовања Округлог стола јесте да пре свега кроз један отворени дијалог дођемо до одређених заједничких ставова између државних органа и локалних самоуправа о томе на који начин можемо да започнемо или да унапредимо сарадњу између градова и општина у централној Србији и Војводини са једне и општина које се налазе на Косову и Метохији са друге стране.

С обзиром на то да је локална самоуправа место где се остварују.....наша идеја је да данас водимо дијалог о томе како да ...или капацитете поделимо и удружимо, посебно са општинама са Косова и Метохији, јер се заједничким деловањем могу унапредити бројне услуге које пружа локална самоуправа, повећати ефикасност рада и доступност квалитетног обављања услуга према грађанима и привреди.

Верујемо да су градови и општине у Србији отворени и да на различите начине пруже видове непосредне подршке општинама које се налазе на територији Косова и Метохије и ова непосредна подршка може бити веома различита од донације у смислу новца, ствари и средстава преко пружања одређених административних послова, стручне помоћи али свакако и кроз унапређење сарадње сигурно да се може доћи до тога да се подигну капацитети локалних самоуправа на територији Косова и Метохије, да се унапреди њихова управа, установа и организације.

Грађани у општинама на Косову и Метохији суочавају се са сличним проблемима које имају и други грађани у Србији али ове њихове проблеме ипак донекле отежава и чини далеко комплекснијим сва она претходна дешавања која су се на овом простору десила у претходним годинама.

Верујемо да је потребно гледати у будућност и пронаћи решења која ће овим нашим грађанима омогућити квалитетнији живот. С тим у вези, за нас је јако важно и то што је Министарство државне управе и локалне самоуправе започело процес израде измене и допуне Закона о локалној самоуправи и пре свега у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина, тежи ка томе да унапреди оквир који се односи, управо је сегмент међуопштинске сарадње.

То свакако јесте и један од начина да помогнемо општинама на Косову и Метохији јер се кроз сегмент међуопштинске сарадње може постићи да се сви ставе у одговарајућу функцију и тиме смање трошкови. То је значајно за све нас као локалне самоуправе али може да буде и добар модел сарадње са општинама са територије Косова и Метохији.

Желимо да овом приликом истакнем да међуопштинска сарадња јесте један од главних програмских праваца Сталне конференције градова и општина. Са друге стране, без измене одговарајућих прописа чињеница је да треба јачати сарадњу између села, општина и градова, све ово што је при надлежности локалне самоуправе представљало заправо и могућност за сарадњу на овим наведеним нивоима и у том смислу, када су у питању локалне, јавне, комуналне услуге, локални и економски развој, солидарност, социјална укљученост, уметност и култура, одрживи развој, све су то теме на којима можемо имати заједничку сарадњу.

Оно што бих у овом смислу посебно истакла јесте свакако европска перспектива Србије и у том смислу значај ове сарадње на реализацији пројеката и обезбеђивања средстава из фондова Европске Уније.

Данашњим дијалогом и иницијативом за већом сарадњом са косовско-метохијским општинама. Желимо да приближимо општине једне другима са циљем да предузимају активности усмерене на унапређење свакодневног живота грађана и остваривање европске перспективе свих нас.

Имајући у виду ваше данашње присуство Округлом столу, верујемо да је могуће унапредити међуопштинску сарадњу и реализовати заједничке пројекте у овом правцу.

Захваљујем вам се на пажњи и отварам дискусију по овој теми, пре свега позивам своје колегинице и колеге, градоначелнике и председнике општина да истакну своје

предлоге и могућа решења за успостављање или унапређење сарадње са општинама на територији Косова и Метохије, као и оне које сарадњу већ имају да са нама поделе своје искуство.

РАДИСАВ ЧУЧУЛАНОВИЋ:

Ја сам из општине Кладово. Уважени господине Ружићу, Ђурићу и посебно домаћине Булатиовићу, желим да дам мали допринос данашњем скупу и дискусији.

Свако решење које буде било донето имаће хероја и издајника, јер смо народ какав јесмо. Мислим да Србија мора да има један конгломерат који ће у једном дугом временском периоду да зацрта и да каже да је Косово нешто што је стратешки циљ Србије. Та борба неће бити ни лака ни кратка, али ако је Кина могла да чека на Хонг Конг деведесетдевет година, мислим да и Србија треба један такав документ да уради, да то буде трајни документ.

Што се тиче дела како направити прве кораке, по мени је прво заједница српских општина, коју ћемо јачати и предлажем а општина Кладово ће сигурно, молим господина Ђурића да каже где и како, да заједно са свим општинама, 170 општина, дакле сви по три милиона а то је незнатна сума и за Кладово, видите колико ћемо пара скупити до краја ове године и да то уложимо паметно, не да то иде у руке неких људи тамо који би мешетарили, него да имамо конкретне програме и ја позивам да сви председници, градоначелници, сходно својим могућности а кажем да ће Кладово до краја ове године минимално три милиона дати за Косово и да заједничким снагама да заједнички идемо на Косово, да свако добије неки део где би могао да сарађује о да се то евидентно види како заправо водимо бригу о том народу, да наравно кроз неку популациону политику, демографску, радимо на том јачању а нажалост, мислимо да немамо још увек једну промишљену политику на територији и Србије и да заједно дамо један допринос да нека будућа генерација, да неки будући новинар не напише како смо били неодговорни као њихови преци.

Ја сам толико хтео најкраће да кажем, да бисмо могли сви да нешто ефикасно кажем. Хвала вам.

САША ЂОРЂЕВИЋ:

Поштовани министре, поштовани господине, Ви министре сте рекли да је ово парекселанс политичко питање, господин Ђурић је поменуо демографију. Искрено речено, говоримо о деценијама, о вековима да ово питање није решавано и да је дошао тренутак да се оно решава. Неће то бити лако. Када сте у неким преговорима, морате негде и да попустите, као што је речено. Међутим, када се нешто договори, да ли ће бити потписано или правно обавезујуће, оно је договорено.

Пуна подршка и Влади и председнику Републике да оно што се договори, ми на неки начин помогнемо у реализацији свега тога.

Оно што је везано за ту нашу политику која је таква била каква јесте, сви говоре о два века, ја се као дете сећам да је овде била једна парола, ми са југа Србије знамо, а то је – крава на Мораву а биволица на Топлици и видите да су неки други можда другачије и дугорочније и разматрали и планирали а да се ми у том делу и нисмо снашли баш најбоље.

Један проблем постоји на југоистоку Србије у контексту овога, јесте да добар део овог дела Србије остаје празан простор и да морамо и о томе да водимо рачуна, питање промета непокретности, јер и ту се јављају одређени шумови у смислу да има неког промета. Немам неке конкретне податке, али то није повољно по нас и молим да се на то обрати пажња.

Општина Гацин Хан је имала колективни центар који је угашен прошле године и ми смо кроз њега је прошло преко сто интерно расељених људи. Тренутно на подручју општине имамо негде њих 49, од тога у приватном смештају 35 и 14 у становима социјалне заштите.

Сви програми и међународне заједнице и све оно што се дешавало увек су имали један предзнак трајног збрињавања што избеглица, што интерно расељених а мало смо водили и ми рачуна о охрабривању тих људи за повратак на Косову и Метохију, па и међународне организације долазиле су код нас, нудиле правну помоћ за продају имовине, њима директно то нудиле. Треба да охрабримо те људе у вези повратке и у том делу да конкретно помогнемо тим људима који су на нашој територији или неким другим територијама.

Сам законски оквир, ово што је колега предложио, ми смо имали пре неколико година једну сличну акцију, међутим није могла да се спроведе јер нисмо имали правни оквир. Ревизија је одмах дала тумачење да ми не можемо средства директно да преносимо, тако да ту треба видети измене закона, како да ми и директно новчаним средствима али можда и кроз изградњу одређених објеката за повратнике помогнемо тим људима.

Навешћу пример општине Гацин Хан, какву ми сарадњу имамо са општинама са Косова и Метохије. Наиме, имамо леп камп Црвеног крста који траје у Гацином Хану двадесетдве године. Од педесатак учесника сваке године у том кампу је од десеторо до петнаесторо деце са Косова и Метохије. То су општине Грачаница, Лепосавић, Ново Брдо, Косово Поље, Косовска Каменица и Косовска Митровица.

СЛОБОДАН МИЛЕНКОВИЋ:

Добар дан свима, уважени министри, поштовани директоре Канцеларије за Косово и Метохију, поштована госпођо Голубовић, поштовани чланови Радне групе, поштовани градоначелници, председници општина, даме и господо, ја сам градоначелник Врања.

Врање је административни, економски, здравствени, културни и образовни центар аутентичног Пчињског округа. У Врању се школују, добијају здравствене услуге, али раде и представници различитих етничких заједница. Некада највећи привредни системи, попут Симпа и Јумка имали су и имају своје производне објекте на Косову и Метохији.

Добар део и сада актуелних предузећа из Врања има своје тржиште и пословне партнере на Косову и Метохији и даљи раст и развој таквих бизниса треба национално и локално косовсим центрима. Оно што је рекла госпођа Голубовић, ја бих то нагласио, а то су пројектне активности локалних самоуправа југа, централне Србије и локалних самоуправа са српском већином на Косову и Метохији које кроз невладин сектор могу да се реализују са различитим удружењима са Косова и Метохије.

То су углавном млади људи који су показали жељу да кроз различите културно-уметничке, спортске интервенције смање баријере и уведу ово подручје у нову еру мултиетничке толеранције, сарадње и бољег живота у модерној Европи.

Локалне самоуправе још нису постигле тај степен сарадње који је постојао у невладином сектору али је могуће кроз будуће расписане позиве за подношење пројеката ту сарадњу иницирати. Један од предлога може бити организовање билатералних и мултилатералних сусрета јединица локалних самоуправа, уз пуно учешће Сталне конференције градова и општина. Или пак организовање привредних скупова, сајмова, округли сто на тему Даље унапређење бизниса, као и повезивање образовних или културних институција. Наравно, уз пуну сагласност и својеврсни мониторинг надлежних органа Републике Србије.

На овај начин се шаље јасна порука да доследна и чврста одбрана српских националних интереса не искључује сарадњу и решавање заједничких развојних изазова обичних људи за све њих за бољи живот.

Нагласио бих, као што је рекао председник општине Гачин Хан, да имамо проблема око преноса трансфера средстава ... Ми смо помогли изградњу и обнову цркве у Малој Каменици, општина Лепосавић. Имали смо велике проблеме да пребацимо тај трансфер. Ишли смо преко епархије и на тај начин се снашли. То би могло да се разматра у наредном периоду, да се на тај начин олакша.

ВЕСНА СТАМБОЛИЋ:

Поштовани министре Ружићу, уважени г. Ђурићи, чланови Радне групе, гђо Голубовић, ја сам Весна Стамболић, председник општине Лучани. Општина Лучани је једна од мањих општина у Моравичком округу и у западној Србији. Ми имамо потписан Протокол о сарадњи са општином Гораждевац.

Оно што је мој предлог и што је мој утисак, ја хоћу да верујем да све присутне колеге, градоначелници, председници општина јесу вољни да учествују и да помогну. Да се овакав скуп и многи други који ће бити организовани, не сведу се само на декларативно пружање подршке.

Мој предлог је да у сарадњи са Канцеларијом за Косово и Метохију, пре свега, али и са Министарством државне и локалне самоуправе, направимо један документ где ћемо направити списак и распоредити учешће локалних самоуправа које ће помагати општинама са већинским српским живљем.

Како можемо то да урадимо? Људима који доле живе је врло важно да се ми појавимо, важни су и финансијски, материјални ефекти у смислу донација, изградња разних објеката. Али, оно што највише њима вреди, је да се појавимо. Да они виде и да схвате да мислимо о њима и да покушавамо да решимо њихов проблем.

Ово што су претходне колеге говориле, чињеница је да је велики проблем пребацивања новачних средстава са наших буџета на било коју донацију. Мислим да то министарство треба да решава. Он ошто ми можемо да урадимо је, ако макар и две овце измаме осмех неком младом човеку који је вољан да остане, ми за то треба да пронађемо начин и да урадимо. Али, треба и да се дружимо са тим људима. Сви ми имамо јако пуно проблема, обавеза и задатака. Свако се од нас запита шта је то што ја могу да урадим. Ја подржавам то.

Да не буде све само на подржавању и декларативном изјашњавању. Дајте да сви заједно уз помоћ и са координацијом Канцеларије за Косово и Метохију одемо на Косову, на наше општине и да видимо шта је то што нашим људима највише треба. Када се вратимо, направимо неки план или динамику која од локалних самоуправа у складу са својим могућностима може тим људима да помогне.

Садашњој власи и нама је историјски тренутак дао обавезу да коначно почнемо да решавамо питање наших сународника на Косову. Када помогнемо људима који су доле да опстану, материјално и морално, онда ћемо оснажити и људе који су се доселили из Косова у централну Србију или Војводину, да се враћа.

Први корак по мом мишљењу је да помогнемо опстанак оних који су остали да се боре за свој опстанак, за национални идентитет, за целу нашу државу. Свако од нас по мало може да учини пуно. Када Приштинске власти схвате да људи на Косову нису сами, нису остављени, да не морају да зависе у сваком погледу од њих, другачије ће и они имати приступ у решавању проблема који ће се водити од стране Владе, Канцеларије, ресорног министарства и свих оних државних структура.

На нама, представницима локалних самоуправа ће бити довољно да направимо те прве контакте, направимо посете и направимо расподелу, шта ко од нас може да помогне нашим општинама на Косову.

ВЛАДИЦА ДИМИТРОВ:

Поздрављам све присутне. Надовезаћу се на председницу општине Лучани, волео бих њих да видимо међу нама. Ми се кроз сталну конференцију градова и општина организујемо, тако смо се упознали. Ту износимо наше проблеме, покушавамо да дођемо до неких решења, да подигнемо наше капацитети који су углавном мали.

Ово је за мене апстрактно. Разумем да г. Ђурић и те како добро зна ситуацију на Косову и Метохији, али већина нас председника општина и градоначелника, не верујем да познаје ту ситуацију. Када би успели на неки начин да управо те председнике општина које постоје на Косову и Метохији доведемо, било у некој форми придружених чланова или посматрача на ове наше скупове.

Ту би могли да чујемо конкретно и који су њихови проблеми и које су њихове визије. Како они виде решење тих својих проблема, где је њихова потреба за помоћ. Тек тада би по мени могли да направимо некакву стратегију и да једноставно у ближем упознавању са тим људима пробамо да направимо и неку формално правну сарадњу између локалних самоуправа на територији уже Србије и локалних самоуправа на територији Косова и Метохије. То би касније, или канцеларија, или министарство, као и стална конференција градова и општина могле да кроз форму документа формализују на који начин да се помогне.

Међусобно се знамо, знамо своје капацитете, знамо ко где може да помогне највише. Нису само финансије оно што њима треба. Поготово јачање капацитета тих локалних самоуправа је можда најважнији посао који би ми могли да пружимо.

Ми смо на крају крајева кроз разне разне форме помоћи, постоје много организација у Србији које су контактирале са локалним самоуправама. Морам да кажем да, без обзира на државну ревизију, ми смо у хуманитарној помоћи исплаћивали, нисмо се

обазирали на то. Не верујем да ће ико икада бити одговоран за одвајање пара за хуманитарјну помоћ нашим сународницима на Косову.

Понављам, кроз форму Сталне конференције градова и општина, придружених чланова или посматрача, да направимо ближу комуникацију са тим људима и да кроз ту сарадњу дођемо до правно обавезујуће форме, сарадње између локалних самоуправа. То је мој предлог. Хвала.

БАНЕ СПАСОВИЋ:

Захваљујем се Сталној конференцији градова и општина што је прихватила иницијативу нашег председника Александра Вучића о вођењу унутрашњег дијалога на Косову и Метохији. Наравно и свим представницима Владе, радних група, присутнима. Најзад имамо концепт и визију решавањ проблема. Пре свега желим да изразим захвалност председнику Републике Александру Вучићу, што је он тај који нас предводи испред свих осталих у решавању косовског проблема, можда и неки корак испред Брисела.

Желим да кажем оперативно о томе шта може локална самоуправа, сагледавајући наравно своје надлежности, и у складу са својим могућностима, у овом случају говорим у име Пожареваца, шта можемо да урадимо за наше пријатеље са Косова и те локалне самоуправе.

Изражавам жаљење што можда и они нису овде управо са нама и да чујемо конкретно од њих шта би њима највише значило, која врста помоћи. Надам се да се могу пријавити на неки начин и као посматрачи, или учесници сталних конференција и градова. Сигуран сам да ће Стална конференција размотрити једно такво питање.

Оно што мислим да локална самоуправа може да учини, што се тиче града Пожареваца, за наше пријатеље на Косову, пре свега је пружање стручних савета у организацији рада тих управа. Затим, одређених технолошких иновација. Пожаревац има свој домаћи софтвер, да тако кажем, за вођење електронских седница Скупштине града, електронско гласање.

Спремни смо да пренесемо та своја знања и да бесплатно уступимо те софтвере, и да инсталирамо у свим тим локалним самоуправама, јер то је домаћа памет града Пожареваца и то је већ у примени неколико месеци у нашег граду. Мислим да то сада већ одлично функционише.

Поред свега онога што је речено, представници Сталне конференције градова, да су наравно ту спортске, културне манифестације. Имајући у виду, ставио сам да је ...

програм и трансфера новца од локалних самоуправа према Косову, односно тим нашим општинама, може да буде огроман процес.

Пожаревац је познат по томе што организује одређене летње кампове на прелепом брду изнад нашег града, Дом ученика „Соња Маринковић“. Ту су били некада чувени кошаркашки и одбојкашки кампови. Ми имамо и сада такве невладине организације и организацију таквих кампова. Пожаревац је спреман да децу из тих средина прими преко летам, наравно о трошку локалне самоуправе.

Надам се да ће нам можда и Влада помоћи у томе да добијемо сагласност да стипендирамо ученике са Косова, пре свега у нашој струковној школи, техничкој у Пожаревцу, која између осталог, има одељење за прехранбрену делатност. Такође да се договоримо да град Пожаревац преузме на себе и смештај таквих ученика, наравно са жељом и обавезом да се врате на Косово из тих локалних самоуправа, одакле су заправо и дошли. Имамо Дом ученика у Пожаревцу, Средња техничка школа у Костолцу који испуњавају све могуће стандарде.

Сигуран сам да у сарадњи са Министарством просвете и локалне самоуправе, можемо и ту обезбедити одређено стипендирање ученика за средње школе. Такође и за Пољопривредну средњу школу која је друга пољопривредна школа по старости. Већ сам рекао да и они имају дом ученика и ту можемо сигурно помоћи што се тиче тога, да стипендирамо те ученике.

Пожаревац је већ неких 34 објеката са одређеним међународним организацијама саградио за интерно расељена лица. Наравно, волео бих да то може да крене и у неком другом правцу, да окалне самоуправе, у овом случају Пожаревац, може изградити одређене објекте у локалним самоуправама.

Сигуран сам да није само ствар финансијске подршке, али сви ми добро знамо да ако нема економске стабилности која је предуслов за опстанак Срба, све остало, наше жеље, наде и приче и састанци неће довести до тог резултата. Сваког дана треба устати, борити се, преживети. А њима сам сигуран, у овом случају најтеже. Локална самоуправа града Пожаревца, поред свих ових тачака које сам навео, спреман је да узме помоћ још у многим другим областима. Већ сам рекао, и што се тиче спорта, културе, неких других дешавања.

Ми имамо један низ других акција које организујемо за територију локалне самоуправе. Између осталог неко је споменуо да, пре свега, из те економске стабилности треба да произађе оно што је важно за Србију и за наше људе са Косова, то је наталитет. Грд Пожаревац одваја значајно велика средства за ван телесну оплодњу. Један смо од

ретких грдова која плаћа три покушаја. Уколико постоји сагласност Владе Републике Србије то да парове са Косова који имају такве проблеме, град Пожаревац би финансирао. Прихватамо идеју да локалне самоуправе које имају највише средстава, да директно буду везане за поједине општине на Косову. Када направимо споразум, мислим да неће представљати никакв проблем.

СРЂАН ЈОВИЋ:

Поздрављам све учеснике, претходни дискусанти који су изнели своје ставове, могу да кажем да је овај Округли сто већ на почетку успео. Овде смо могли да чујемо већ шта све може да уради и која локална самоуправа може да помогне. Погранични део смо, граничимо се једним делом. Имамо у току године најмање два пута сарадњу, не економску, већ спортску, културно уметничку. Једном примамо госте, долазе код нас, а једном наши спортисти, рукометаши, кошаркаши, одлазе на Косово.

Самим тим, ова идеја је одлична и ми као општина дајемо потпуну подршку председнику Републике Александру Вучићу и свим осталима који су ову иницијативу поднели. Очигледно је ово било потребно и овакви скупови су нам потребни чешће, да нас пробуде и на крају, оваквом иницијативом, ми као представници локалних самоуправа, ово ће бити глас народа. Глас народа који ћемо ми сада, после оваквих скупова, спустити на локалу, другачије размишљати и пратити ту политику Владе и председника државе.

Заиста можемо много да учинимо, не само економски, већ од сутра оно што радимо да појачамо. Имамо доста тога што је маркентишки пропраћено. Наши суграђани, наша браћа, сестре на Косову морају да знају да имају пуну подршку. Мислим да не постоји грађанин Србије који свакодневно не чује или не мисли на наше грађане на Косову. Треба да им покажемо да имају подршку у свему. Пре 20 година је било братимљење школа, могли би то и сада да радимо и тако им покажемо да смо заједно са њима.

НЕНАД КРСТИЋ:

Поштовани министри, чланови Владе, председници општина, ја сам Ненад Крстић, председник најјужније општине, Трговиште. По структури становништва, општина Трговиште је 99,9% изражена Српска популација. Уз границу са Македонијом, са друге стране и границе са општином Бујановац где је изражена албанска популација.

Суштина свих нас је да се укључимо у дијалог и дамо решења, предлоге и све остало. Прво што желим да нагласим јесте помоћ за српске заједнице. И то је неопходно да би тих 150 хиљада тамо остало, да би имали за шта да се хватамо. Требало би да дамо подршку председнику Републике који води цео тај дијалог. И спољни, где је неопходно, ми морамо нешто и да дамо. Тамо је 80 и више посто албанске популације. Нико од

учесника није рекаш шта ћемо њима да дамо. Сви смо рекли шта желимо за Србе. То је чињеница. Долазим из општине где је 99,9% Српска популација. Морамо нешто и њима да дамо.

Ово што смо рекли, начин и поступак помоћи, то ће Канцеларија, а мој предлог би био да и сваки округ, по једна општина, партиципира ка Косову. Јер, не могу ја исто да помогнем као што ће помоћи Кладово и обрнуто. Можда нека општина може да да сточну храну, да развијамо пољопривреду и обрнуто. Зато и кажем из сваког округа по једна општина за тих десет који су доле Заједница српских општина.

Те неке ствари и финесе би могла да уради Канцеларија, а саме трансфере Министарство за државну управу и локалну самоуправу, да се постара, да учрта у законодавни оквир, да нам да дозволу да можемо да преносимо средства ка општинама са Косова.

Још једна битна ствар, знамо шта се десило са Косовом, али имамо Републику Српску која је ентитет, босански, али имамо и добру сарадњу са њом. Ми као Срби бисмо можда требали, не смем да кажем ни у чије име, само своје мишљење дајем, да где је Српска популација, можда треба тражити Српски ентитет. Знамо да можемо са Републиком Српском и да сарађујемо и на економском и на културном и било ком другом плану. Да ли је то повољно за Србе? Можда и није. Али, морамо нешто понудити и Албанцима. И зато хоћу да подвучем црту и да кажем да поред тога што ћемо нешто давати Албанцима, да извучемо највећу добит за Србе, наравно, не да им дамо независност, али неки вид аутономије морају да добију. А, уз то да Срби прођу најбоље могуће. Хвала.

МИЛОШ БАНЂУР:

Заменик сам градоначелника Ниша. О томе шта Град Ниш планира и шта ће радити, рећи ће градоначелник ако буде потребе на данашњем састанку. Изнео бих неко своје виђење. Добро је председник општине Трговиште све нас вратио на тему, јер сам имао утисак да су се неки претходни дискусанти удаљили са теме и говорили о томе шта они раде, промовисали неке своје активности, итд.

Знате, те појединачне активности, гледано скупа делују као кад у Црвени Крст сви однесу гардеробу која им можда и не треба у кући, па, они који су угрожени и дођу тамо да се обуку и нахране, од ствари и не буде оно што им је потребно.

Значи, нико не може да бира са ким ће да сарађује. Мора да постоји један централни, државни план који ће да изради Влада Србије уз коришћење струке и науке. Свака општина, Српска, а њих је десет на Косову, мора да добије оно што им треба. И

жтачно се зна које то општине или групе општина у Србији могу то и да им пруже. Морамо да сагледамо потребе тих људи, њихове развојне аспекте и могућности и да оне општине у Србији које могу да ураде највише за њих, да оне буду задужене да то раде. То је што се тиче предлога који је изречен на самом почетку. Не бих се враћао на ту тему. Техничар сам по струци. Ствари схватам помало буквално, па сам и данашњи састанак схватио буквално да ћемо данас мало да говоримо о Албанско – Српским односима, о будућности, о перспективи тих односа. И о томе шта треба да буду наши захтеви када је у питању статус Косова.

Живео сам тамо две трећине свог живота. Рођен сам у Приштини. Живео у Косову Пољу и лични сам сведок свих дешавања од првог слетања Слободана Милошевића хеликоптером у двориште школе у Косову Пољу, па до прогона 2000-те године када ми је похарана кућа и када сам са породицом месец дана после тог догађаја се преселио у Ниш.

Када сам био мали и средњошколац, људи из Србије су ме питали шта мислим о Српско – Албанским односима и како решити тај проблем. Као студента технике моје размишљање је било, подвући границу, поделити, уз обострано пресељење становништва. И у шали сам рекао – направити Кинески зид. Зашто сам то рекао? Наравно, не мислим да треба направити Кинески зид, али хоћу да скренем пажњу на врло важан аспект тих односа, а то је демографски проблем. Албанска нација је нација у експанзији. Ако погледате историју Косова и Српско-Албанских кретања, миграције, итд, имате константно повећање територије коју насељавају Албанци, њихово спуштање са планине у равницу и долину. Имате повлачење Срба. Имате две велике сеобе. Имате повратак после Првог Светског рата, односно колонизацију. Али, и у социјалистичкој Југославији имате сталне миграције Срба према Централној Србији. Наравно, да је то било делимично због притиска и разних дешавања. Да сада не говорим о томе. Али, било је и економских миграција.

Косово је имало снажну демографску експанзију. Имате да је број становника на Косову удвостручен. По попису из 1961 године сте тамо имали 650 хиљада Албанаца, а по попису из 1981 године 1 350 000 Албанаца. Број Албанаца је порастао два пута за двадесет година. Као дете од пет година сам живео у Подујеву код бабе и деде, и то је био Српски град. Читава једна улица су били моји рођаци. Деведесетих година у Подујеву је остала међу десетак Срба само моја тетка. И ја када сам одлазио у Подујево одлазио сам на неку другу планету. То више није био тај град.

Такође, када ми ових дана показују све те улице у Косову Пољу где сам живео, ја више ништа не препознајем. Не могу да препознам пута између Мердара и Приштине. Он се за десетак, петнаестак година толико променио да сваки пут када путујете, ја видим неке велике промене. Радим у Митровици. И када онда од Мердара кренем према

Прокупљу и Нишу и погледам ту околину, ухвати ме страх. Немате ништа поред пута. Имате куће које су напуштене 20-30 година. И мислим да све то ми морамо да узмемо у обзир када будемо испостављали захтеве.

Ради се о томе да ни једна(не разуме се) То питање решавања Српско-Албанских односа је стално одлагано за нека друга, боља времена. Дошло је време да се истини погледа у очи. И зато морамо дати пуну подршку Влади Србије и председнику Републике, јер сам сигуран да ће они изнаћи најбоље могуће решење. Али, не смемо да очекујемо превише.

Број Срба на Косову у овом тренутку је испод неке минималне границе. Знам сва та села. Знам како то изгледа. Знам тих десет општина. И знам да већина њих или спрема неку кућу у Србији или купује стан или обезбеђује да дете пређе. И знам да моји студенти који заврше Технички факултет у Косовској Митровици, добрим делом напуштају Косово и Метохију.

Не може политика да се заснива на давање плата из Србије. То јесте привремено решење. Али, економско оснаживање села, давање неких бескаматних кредита, реалних, отварање мини фарми, подстицање пољопривреде, задругарства, мини радионица, али уз једну претходну економску анализу уз стручно саветовање. То је нешто што би могло да задржи те људе тамо. Да они буду економски самоодрживи. Да производе, да продају то комшијама, да од тога живе. Иначе, људи ако немају сопствене изворе прихода и немају чиме да се вежу за одређену територију, они ту територију напуштају.

Заједница српских општина треба да се избори за што веће компетенције према централној власти на Косову и за неке специјалне односе са Србијом у делу образовања, културе, рударства, па, чак и економско привредне сарадње. Мислим да на те две карте треба играти и извући максимум у смислу неке централне компетенције и изборити се за специјалне и што тешње односе са Србијом. А, што се тиче питања суверенитета, независности, то је централно питање, не смемо превише захтевамо, али мислим да не би било фер да будемо и потпуно поражени. Јер, последњих 16 векова српско-албанских односа на Косову, има разних тумачења ко је у ком периоду чинио већину. Чињеница је да су Срби до неких 60 година уназад чинили већину на КиМ и да су све време имали своју државу, а Албанци нису никада имали. И мислим да та историјска правда налаже да Србија задржи део суверенитета. Односно, да кажем другачије, да Косово не буде потпуно независно. Да буде делимично зависно од Србије, да буде зависно на начин да Српски национални его буде на неки начин задовољен, што ће посредно утицати и на положај Српских заједница на Косову. А, о њеном статусу и оснаживању сам раније говорио.

Та разлика у менталитету између српске и албанске нације такође нам не иде у прилог. Сећам се да када се албанска породица досели у српско село, онда Срби крену да се иселавају. А, ако се хипотетички српска породица досели у албанско село не дешава се ништа. И већина може да се досели и опет се неће десити ништа. Ми смо ипак, један мекши менталитет који се повлачи. Наравно, они нису имали у време СФРЈ државу која је економски јача и снажнија и у коју ће моћи да иду. Албанија је била таква каква је била. А, наши људи су се повлачили ка северу, тако да из много разлога се десило то што се десило. И када анализирам, никада не могу да нађем једног кривца. Не мислим да ни једна власт није појединачно крива, да ниједна политика није појединачно крива, да су сви правили у ранијем периоду неке грешке. Али, да су неке ствари у судару те две нације, можда и морале да изгледају тако. Знате, када би неко мени сада понудио да ми се укину границе и да се Косово потпуно integriше у Републику Србију, не бих то прихватио никада. Морате да рачунате на албанске посланике у Парламенту Србије, на њихов број, на демографску снагу те нације, на њену супериорност у односу на нас.

Када би ми неко дао да направим државу, одредим њене границе и кажем да ће у њој бити 60% Срба и 40%, да изаберем који ће европски ту да буде, последњи народ на листи би био Албански, не зато што њима нешто фали него зато што су по неким својим националним карактеристикама и менталитету доминантни у односу на нас. Хвала.

(аплауз)

ДРАГАНА СОТИРОВСКИ:

Начелница сам Нишавског управног округа. Поздрављам све присутне. Нисам желела да говорим, али некако су ме мотивисали моји претходници. Пре свега, ово што желим да кажем не говорим са позиције начелнице Округа. Желим да кажем нешто што желим да поделим са вама и као некадашњи новинар и као жена и мајка троје деце и географ по образовању.

С обзиром на то да се госпођа из Лучана јавила, да не испадне да је једина жена, видела сам и чула другачију визију него већина мушкараца. Из угла начелника Округа хоћу да кажем да предлог увек дође, међутим, питање је колико је то могуће реализовати, с обзиром на то да су се и међу говорницима данас махом јавили председници сиромашнијих, девастираних општина. Логично, председници градских општина се жале да немају трансфере града. Председници локалних самоуправа да нађу или не нађу механизам да помогну. Наравно, тим људима треба помоћи. Али, мислим да би држава требало да помогне на другачији начин.

Најпре, држава има нерешених 700 породица, односно здравствених радника са КиМ. Они су пре десетак дана били код мене. Неки њихови представници који живе и раде у Нишавском округу. Мислим да их је 92-оје. Ти људи заузимају појединим лекарима

у Нишавсом округу и у Централној Србији радна места. Истовремено, заузимају радна места неке ко би се, можда, као лекар определио да оде на КиМ да ради. Ти људи, како тврде, спремни су да са својим породицама сутра оду на КиМ. Али, немају никакав позив нити било како објашњење из Министарства здравља шта ће бити са њима. То је нешто што би држава прво требала да им каже и да их организује, шта ће бити са њима и њиховим породицама.

Друга ствар, чини ми се да је 80-тих година, на Косову немам никога, али се сећам да је било за Војску и Полицију, давали су се бесплатни станове у Приштини и у неким другим градовима. Да ли је могуће, на пример, да Србија направи станове на КиМ, распише огласе и породицама које желе да живе на КиМ, да бесплатно те станове. Наравно, да им да и одређени посао.

Шта је то што ће мене као мајку троје деце да мотивише да ја поведем своју породицу и да одем да живим на КиМ, на пример? Ако немам посао, а на пример, немам га. А, немам свој стан. Живим са родитељима. Ја ћу можда, ако имам све те привилегије условно речено, да пожелим да са својом породицом одем на КиМ и да тамо живим, рађам децу, итд. Да ли је држава можда размишљала да породицама које желе да оду на КиМ да посебне привилегије? Па, и у облику новчаних средстава. Зашто да не. И да то буду заиста занимљива и велика средства да би се неко решио да оде, чак и онај ко нема никакво порекло са КиМ.

Друга ствар, да ли и на којим начин могу да се мотивишу родитељи са више деце да такође, оду доле? Да ли могу да се студенти који раде и студирају на КиМ, да се ослободе плаћања школарине? То су све могућности које држава може да да. Ово што причамо овде, чини ми се да је то само једнократна помоћ за те људе. Дакле, требало би урадити нешто дугорочније за све људе који би желели да живе на КиМ, а не да чекају да њихови родитељи сутра дан умру, па да покупе своје ствари и дођу овде.

Оно што би држава требало да води рачуна, господин Банђур је споменуо Мердаре, тамо се пре неких два месеца родило четврто дете у једној породици која живи на самој административној линији. Ти људи су без посла. Исељавају се и одлазе из Мердара. С друге стране је Подујево.

Ти људи не иду у Куршумлију. Они беже за Ниш, односно иду за Београд. И та села дуж саме административне линије се празне. И то су чињенице. Све остало, било ко може да прича било шта, није тачно.

Држава не може да им реши проблем шверца стоке преко административне линије. Нажалост. Обраћају се МУП-у, локалним самоуправама и ништа. Дакле, то је

нешто што држава треба да уради. Наравно, продаја имања, чула сам доста прича, то није мит, није легенда, то су чињенице. Више их не купују у Куршумлији, дуж саме административне линије, купују их у унутрашњости Србије. И кажу, праве прстен.

И то није лаж. То је нешто што је истина. То треба да се регулише. То држава треба да зна. И претпостављам да зна. И то је оно што сам хтела да вам кажем. Можда је суровије него што би требало да буде. Али, то су заиста чињенице. Хвала.

(аплауз)

НЕНАД ХЕРЦЕГОВАЦ:

Председник сам општине Богатић. Поздрављам све присутне.

Обзиром да смо кренули на политички терен, пре свега, колега из Трговишта, а после тога и господин Банђур, наравно да подржавам све ово што су колеге овде причале и министров предлог да ми као локалне самоуправе треба да помогнемо нашој браћи и сестрама на КиМ.

И, наравно мислим да је техничка ствар како ће се то решити између Сталне конференције и Канцеларије. Мислим да то врло лако може да се реши и као што рече колега из Димитровграда, дајте да видимо шта то њима треба, да сазнамо шта им треба, па да видимо ко и како може најефикасније да им помогне.

Ризиковаћу да пређем на овај политички терен. Не знам колико смо ми, председници малих, неразвијених општина као што је моја и руралних, квалификовани да причамо велике теме, али захваљујући Сталној конференцији градова која нас је окупила и дала нам прилику, хајде да кажемо нешто и на ту тему.

Има једна пословица која каже – Боље ћути, нека мисле да си глуп, него ако је лоше, па ако им то кажеш, али ја ћу ипак ризиковати да испаднем и глуп. Наравно да бисмо сви ми желели да имамо пун капацитет државе Србије на Косову и Метохији, као што је то било пре 1999 године у нашим Уставним границама, али већ 19 година то немамо. Како ми гледамо, то је сад питање. Како ми гледамо на Косово и Метохију? Као територију или гледамо грађане наше, не наше само него укупно грађанство које тамо обитава и живи? Наравно да ми треба да заштитимо имовину државе Србије и приватну имовину наших грађана на Косову и Метохији, али пре свега ми треба да видимо како да тих 150.000 њих о којима смо данас причали, остане тамо и како људи који желе да се врате, да се врате тамо.

Велико је питање – како? Можда је разграничење или не подела, како већ то неко дефинише, најрационалније решење у овом тренутку и за једну и за другу страну, па да пробамо макар то ратно руководство које сада води Косово и Метохију, неће ни оно бити вечно, када дође неко, неке нове генерације, па да живимо једни поред других, као

комшије ако је могуће. Ако то није могуће, питање је да ли ће то дозволити ти њихови западни ментори који их подржавају, можда ово што колега рече, хајде да ли је прихватљиво то да држава Србија призна такву творевину као што је Косово, али под условом да Заједница српским општина добије атрибуте државности, као што има Република Српска, па да имамо неки Дејтон два.

Косово би добило то место у Уједињеним нацијама које толико желе. Србија би испунила и тај формални услов за придруживање чланству у Европској унији, а ми бисмо добили још једну српску државу која се граничи са матицом и да се надамо да ће у некој перспективи, за двадесет, тридесет, педесет, сто година, доћи до уједињења српских држава.

Можда нисам дао велики допринос, али сам хтео гласно да размишљам, па да добијемо још неке идеје у којем правцу у неком наредом периоду можемо да идемо. Хвала.

ЈЕЛЕНА ТРИФУНОВИЋ:

Председник сам Општине Сврљиг, а такође нисам била пријављена за говорника, иако ме је господин Ђорђе Станичић звао. Рекла сам и била мишљења да Општина Сврљиг о оваквим питањима није квалификована да говори. Самим изласком на изборе, давањем подршке, ми смо дали пуно поверење нашој Влади да решава овако крупна питања.

Имам 14.700 становника о којима треба да бринем у Општини Сврљиг и жао ми је што нисам тако велики алтруиста, као општина Кладово и друге општине које помажу другим грађанима, али мој буџет је такав, скроман, да морам искључиво да водим рачуна о својим грађанима.

Подржавамо у потпуности дискусију и начелнице госпође Драгане, али желим да кажем да вероватно нисмо сви пропратили буџет Републике Србије када се доносио, тако да морам да похвалим да је доста издвојено на предлог Канцеларије за помоћ, тако да ево колеге које вероватно нису погледале, а ја сам пре овог састанка то погледала, подршка функционисању васпитно-образовних институција, ви ме исправите господине Ђурићу, ако није та цифра у буџету, ово стоји на сајту, 185 милиона. За локалне администрације три милијарде 392 милиона, издвајамо из буџета Републике Србије за здравствене институције 19 милиона, док за плате и материјалне трошкове Канцеларије 253 милиона. Унапређење квалитета живота српског и неалбанског становништва две милијарде 144 милиона.

Општина Сврљиг и пошто сам члан председништва Сталне конференције градова и општина, залагаћу се и преносићу да најпре донесемо један, односно на државном нивоу да нам дате један предлог, план, како ми да поступамо. Ми ћемо да видимо шта је реално од тога. Имали смо проблем, господине Ђурићу, са преносом оних 500.000 које смо ми издвојили на већу, никако нисам могла да пребацим пре пар година, као и господин Саша. Ја нисам смела као господин из Димитровграда да то урадим, јер само што сам ступила на функцију као председник општине, а пре тога сам била председник скупштине, тако да нисам смела и та средства су остала неутрошена за ту намену.

Мој предлог је најпре, у потпуности се слажем такође да као гости и посматрачи позовемо колеге из српских општина у Сталну конференцију градова и општина која нам стварно пружа пуну логистичку подршку, тако да можемо са њима у непосредном разговору да видимо шта и како. Још једном се захваљујем и и звињавам се господину Станичићу што сам га у први мах одбила.

МАРКО ЛАЗИЋ:

Поздрављам организаторе, поздрављам све колеге и председнике општина и градоначелнике, а највише поздрављам Марка Ђурића који се као лав бори ове две-три године уназад да сачува наше Косово. Председник сам једне мале општине на северу Србије, Мали Иђош, 12.000 становника, број три по развијености, знате сви који је то број. Не бих волео да изађем одавде, а да не знам као председник општине, шта да помогне моја општина нашим суграђанима доле на Косову.

Конкретно, да ли је то грађевински материјал, новац, пољопривредни производи, нешто у лековима, нешто друго, не смемо ни да причамо, али ово што смемо, дајте да ја одем сутра у моју општину и да кажем – дајате да дамо милион динара нашим суграђанима или вагон пшенице, кукуруза. О томе говорим, а да ли бих ја волео да се Косово подели, имамо ми људе који воде ову државу, знају они то најбоље. Ми смо ту да их подржимо, као што их и подржавамо свих ових година. Да донесемо, да знамо конкретно. Реците, Марко – то, то, то и то и ја ћу то да испуним. Не бих хтео да дужим више, хвала вам.

МОДЕРАТОР:

Хвала, да ли има још заинтересованих? Ако нема, ствар приводимо крају, свима бих се захвалила на учешћу и доприносу. Дајем реч Бранку Ружићу.

БРАНКО РУЖИЋ:

Хвала, председнице. Пре свега бих да се захвалим свим дискусантима, мислим да смо и господин Ђурић и ја и колеге из Министарства и из Радне групе и из Канцеларије, заиста имали прилике да чујемо врло конструктивне предлоге.

Само бих се фокусирао на оно што јесте поента онога што је изречено и на самом уводу у овај скуп, немојмо ово сада давати као мањкавост Владе, као што је колегиница из Сврљига рекла, управо опредељује све више и више средстава за потребе наших сународника, грађанки и грађана, на територији Косова и Метохије.

Ово просто сагледавајте као пројекат где би десет локалних самоуправа ставило у заштиту, како би господин Ђурић рекао, једну од десет општина са српском већином на територији Косова и Метохије, не за три месеца, не за шест месеци, него да кренемо од буквално данас, не чекајући, као што сам рекао, усвајање овог Закона о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи. То на ни на који начин не спречава да све ово радимо, нити да нам лимитирајући фактор буде то што се константно пролонгира од стране званичне Приштине, формирање Заједнице српских општина.

Стављање у заштиту, а ми овде не говоримо о ратоборности, говоримо овде о мудрости, говоримо о томе да желимо да се присуство свих нас, државе Србије, партнерство локалних самоуправа осети у тим срединама. То су мале средине са својим специфичностима, разликују се. На северу Косова и Метохије другачије функционишу у односу на општине које су јужно од Ибра. Имају потребе, као што имају и општине које су у централној Србији, нарочито ове мање из којих смо чули сијасет председница и председника.

Није овде финансијски аспект најважнији и приоритетан, него је важна симболика, важно је оно што психолошки ти људи осећају када чују да десет општина води рачуна, бди над њима и њиховим потребама. Кад говоримо о томе, можемо да говоримо о пројектима за рурални развој неке од руралних средина. На пример, косовоско Поморавље је по мени најроднија земља где можемо управо много тога да урадимо. Онда, морамо размишљати даље, да уподобимо ту помоћ, стручну помоћ, са нормативним оквиром који, хтели ми то да признамо или не, постоји на пример у том косовском друштву, а да то кореспондира са тим потребама.

Треба да будемо прагматични до краја и да помогнемо тим људима, тих 150.000 људи који доле живе, да живе живот достојан човека. Ако ми не водимо рачуна о томе, ко ће онда да води рачуна о томе? Није поента у разрезивању милион, два или три или пет свакој општини, па ће сад она да да, па ћемо имати проблеме са трансферима.

Предлажем да закључак или један од закључака овог округлог стола, а ту ће ми свакако помоћи и Марко који је много више у томе, буде да ми, односно Канцеларија као координатор свих понуди модел који је одржив и оперативан и ефикасан, а да у ствари, оно што јесте и што очекујемо да буде епилог овог састанка, буде управо та помоћ коју ће,

као што смо рекли, десет општина по једној општини са српском већином на територији Косова и Метохије, практично водити рачуна о тој једној општини.

Како ћемо то разделити, то ће такође бити вама достављено преко Сталне конференције градова и општина. Мислим да је један од модела који није лош, али видећемо, да ли ћемо ићи тим путем, да можда задужимо и округе или по два округа да они координирају рад са тих десет општина и да то буде буквално десет за једног и да то буде радни наслов свега онога што желимо да урадимо. Немојмо стављати приоритет на финансије. Влада Србије сасвим довољно опредељује средстава за те потребе.

Стаavimo фокус на оно што јесте један психолошки важан моменат, осећај сигурности, осећај припадности и чињенице да ће неких десет општина или председника општина или председника скупштина да се појави доле и да каже – ево, обезбедили смо, наравно заједно са људима из Канцеларије, обезбедили смо на пример камион за одношење смећа, обезбедили смо аутобус за превоз деце из одређене општине у школу или на неко дешавање или ако треба на неке друге активности активности. Колега из Гациног Хана је причао да постоје те активности које они организују и то су ствари које требамо њима да помогнемо.

Што се тиче новца, то никада нарочито у ових последњих пет или шест година није било проблем. Оно што јесте био проблем, али није тема за овај округли сто, јесте како су се та средства, на жалост, у неким ранијим временима трошила. Наравно, и дан данас нисмо то довели до перфекције, али то је она обавеза коју смо преузели од стране грађана, јер их ми представљамо. Хвала вам.

МАРКО ЂУРИЋ:

Даме и господо, пре свега хвала вам на учешћу у овој данашњој дискусији. Желим да вам кажем да све што је овде речено остаје записано и да је свака реч овде изговорена – забележена и трајно сабрана у наш укупни збир изјава, ставова, информација у оквиру унутрашњег дијалога о Косову и Метохији. Шта више, све оно што је данас овде речено имаће прилику да чују и виде наши сународници на Косову и Метохији преко мреже наших ТВ и радио станица, наших новина на српском језику и људи ће моћи да чују какви су ставови и каква су гледишта људи који воде неке од општина у Србији на ову тему.

Видеће да смо се овде сабрали у великом броју, да су овде дошли заиста представници великог дела општина у Србији, да својим учешћем подрже борбу за њихов интерес. Кад то кажем, не желим да будем неправедан, па да пропустим да поменем да су након посете председника Вучића Косову и Метохији, се бројне општине организовале и јавиле и учиниле заиста много кад је реч о индивидуалној и колективној помоћи нашем

народу. Не би било фер да не поменем да је на пример из општина са подручја Аутономне Покрајине Војводине, са подручја наше северне покрајине, прикупљено преко 500 тона помоћи, дакле 60 шлепера помоћи за наш народ на Косову и Метохији и то од трактора, пољопривредне механизације до грла стоке и свега другог што су људи имали на располагању. Слично је и са многим другим општинама у Србији.

То је нешто што много више значи од саме материјалне вредности, као и наравно да држава наставља да помаже и да се бави распетљавањем огромних проблема. Колегиница Сотировски је поменула неке од наслеђених проблема, запуштене поједине институције. Знате, ове године ће 18 година напунити дете које никада није видело ни српског војника, ни српског полицајца на Косову и Метохији и 18 година наше институције функционишу у све само не нормалним условима. У таквим условима наравно да има јако много посла на поправљању стања.

Али, хоћу да поменем да смо управо у области здравствене заштите, пошто су поменути здравствени радници са Косова и Метохије који живе и раде у централној Србији, да је управо ту Министарство здравља направило значајан искорак и помак на интегрисању ових радника који живе сада већ две деценије у централној Србији, донело одлуку да отвори простор за ново запошљавање тамо где заиста треба на Косову и Метохији, тамо где заиста нема лекара и медицинских сестара, а формално је писало да има.

Примера ради, у Косовском Поморављу формално пише да има 76 лекара, а у пракси 29 лекара лечи наше људе, зато што су остали лекари од Врачара до овде нишке Палилуле распоређени по здравственим институцијама и то се сада мења. Ми смо се ухватили у коштац са тиме и зато смо направили после две деценије, ми смо узели да направимо нову мрежу здравствених установа на Косову и Метохији, ми смо направили Клиничко-болнички центар у Косовској Митровици да прерасте из здравственог центра, ми смо направили нову Општу болницу у Косовском Поморављу од гомиле раштрканих сеоских амбуланти, ми смо направили нови дом здравља у Гораждевцу, ми смо направили нову Студентску поликлинику у Косовској Митровици и наставићемо то да радимо.

Као што ћемо наставити да градимо и да правимо стамбене објекте за наше људе који желе да опстану тамо, јер смо у претходне три и по године, кад је председник Вучић био на челу Владе и сада када је начелу државе, ми који радимо са њим у тиму из свих институција, не само из моје, довели до тога да буде у овом периоду изграђено 888 кућа и станова, а ви знате да то није мали број. Ви знате да је то за нашу земљу јако велика бројка и наставићемо да радимо на томе и даље.

Ми у овој години имамо тај пројекат изградње, ето још нечега што што нико није пипао две деценије, а то је да правимо једно велико повратничко насеље. Можете да замислите, ви сви који водите урбанизме и све остале административне послове у вашим општинама, можете да замислите која је административна ноћна мора, па и политичка ноћна мора, да правите једно насеље за 1.500 становника у таквим условима. Али, ми то радимо и ми ћемо то завршити колико год то тешко било, зато што верујемо да је вредно борити се за наше људе.

Ако ми дозвољавате, изашао бих пред јавност са закључком да смо се данас овде разумели и договорили да се удружимо додатно, да направимо овај аранжман по коме ће десет општина једну нашу општину са српском већином узети у заштиту и тако за свих десет општина са српском већином, а за оно општина што нам остане преко тога, да узмемо у заштиту месне заједнице у срединама које се не налазе у општинама са српском већином, јер овде у Косовској Каменици, недалеко одавде, имамо десетине села који се налазе у једној општини која није са српском већином, а где такође људима треба да помогнемо.

Ми ћемо заједно са Бранком, заједно са Сталном конференцијом, да помогнемо да се то на квалитетан начин организује и сигуран сам да ће резултат нашег рада бити нешто са чиме ћемо моћи за годину дана да се похвалимо. Хвала вам свима још једном.

- Крај снимка -